

«ΤΟ ΕΚΚΡΕΜΕΣ» του "Αθηνιο Νικολάϊ"

Ο κ. ΝΙΚΟΛΑΪ δίνει την εντύπωση ότι θέλει να κατορθώσει έναν βαθμό ρεαλισμού μηχανικής ακριβείας και μονοτονίας. Κάτι σαν τα εξώφυλλα του περιοδικού LIFE. Μια φιλοδοξία να μην επιτραπεί κανένα αφαίρεσις από την μηχανική ακρίβεια της εικόνας. Αλλά να φανταστώ κανείς ένα LIFE που θα είχε κάθε εβδομάδα το ίδιο εξώφυλλο: τον κ. και την κ. Ω., και αποκλειστικό περιεχόμενο τις κινήσεις του κ. και της κ. Ω., σχολιασμένες από τον κ. και την κ. Ω. και φιλτραρισμένες έτσι, ώστε να μην εικονίζεται τίποτε άλλο εκτός από την ανία του γάμου του ζεύγους Ω.

Ο κ. Νικολάϊ — άσχετο αυτό από το αν έχει ή όχι πραγματικό ταλέντο δραματοποιού — δοξάζει έναν τρόπο γραφής, έναν δικό του τρόπο. Αλλά από κάτι τέτοιους «τρόπους γραφής» γεννιέται, και δικαίως, ή δραστηριότητα. Και αληθινά, που καταλήγει αυτή η ολοκληρωτική επιστροφάτερος, αυτή η οργάνωσις ενός μόχθου, ή έστω και ενός ταλέντου, που αποβλέπει και αναλώνεται αποκλειστικά στην τεχνητή απομόνωσις ενός θέματος, στην αποστείρωσί του, στην απομόνωσις μιας και μόνης στατικής εστίας φωτός πάνω εις την ανθρώπινη περιλέτεια. Είναι βέβαια ένα παράδοξο επίτευγμα, αλλά πολύ αμφίβολης σημασίας. Και αυτό το άρνητικό επίτευγμα δίνει κυρίως στο έργο του κ. Νικολάϊ έναν δικό του χαρακτήρα. Είναι ένα επίτευγμα σαν να πής: «Θα περπατώ στις πλάκες των πεζοδρομίων χωρίς να πατώ τους άρμούς». Επίτευγμα όχι άσπρο μιας σχετικής πειθαρχίας, γιατί η γλώσσα που μιλάει ο κάθε άνθρωπος από μόνη της αποστρέφεται την φωτογραφική επιπεδογραφία, σαν να φοβάται το ξενό, ζλωτάρι, τηδάει, σπάζει την γαλήνια καθρέφτινη επιφάνεια του TROMPE L'OEIL, και πολύ περισσότερο η γλώσσα του δραματοποιού, όταν ο δραματοποιός έλαττον στην όθησι της υπέρθεως να σπάση με οποιονδήποτε τρόπο την πολιορκία της ανεπαρξίας. Αλλά εδώ

στο «Εκκρεμές» ή ανεπαρξία, το «μηδέν» αντιμετωπίζεται με την ομοιοπαθητική μέθοδο.

Είναι ανάγκη να πούμε πόσο τεχνητό έργομα είναι ή μηχανική ακρίβεια όρασις και όζοι που φιλτράρει την κίνησι και τον άγωνα της ζωής μ' αυτόν τον κατά συνήθειαν, τον κατά πολύ τεχνητήν σύμβασιν «ρεαλιστικό» τρόπο.

Αυτή ή θεωρία της σημαφινής ζωής «κονσέρβας», που αναπτύσσεται τόσο διεξοδικά στην πρώτη πράξι και που διεκδικεί το χειροκρότημα ενός έξυπνου εφήμερου, είναι αυτή ή ίδια μια πολύ φρετισμένη πνευματική κονσέρβα.

Αλλά αυτός ο «άνιγογράφος», αυτός ο χρονογράφος της ανίας, κέρδισε — το διαπίστωσα το Σάββατο το βράδυ — ένα μεγάλο μέρος του κοινού: Πώς σας φάνηκε; — Μ' άρεσε. — Και μένα μ' άρεσε...

Βεβαίως το θέαμα που προσφέρει ο κ. Νικολάϊ ικανοποιεί έναν μεγάλον αριθμό ανθρώπων και τους κρατεί σε έργογορσι γύρω σε μια και μόνον σκέψι, αποκοιμίζοντας όλες τις άλλες: «πόσο βαρετή είναι ή ατέλειωτη συζυγική ζωή»!

Ζητούμε από τον πνευματικόν άνθρωπο να φωτίση τους άλλους με τη γνώση του, που την θέλουμε να είναι πηγή διαγνώτη, θέλουμε να καθοδηγή την κοινή γνώση. Και δεν ζητούμε από τον θεατρικό συγγραφέα τον κατ' έξοχην δάσκαλο και κατά την ελληνική και κάθε άλλη αξιοσέβαστη πνευματική παράδοσι και δεν ζητούμε από το θέατρο, τον κατ' έξοχην στίβο παιδείας των ψηφοφόρων, που διαμορφώνουν την πολιτεία, να προσφέρει έργογορσι και προβληματισμό, δεν του ζητάμε να προσφέρει τίποτ' άλλο από μια εικόνα ανίας.

Μήπως ο κ. Νικολάϊ έχει στην Ιταλία ανάμεσα στους καθολικούς, που ή Έκκλησία δεν τους επιτρέπει το διαζύγιο, κάποια δικαίωση; Είναι και το «Εκκρεμές» με τον ατελείωτο μονότονο

τρόπο του ένα ντοκιμανταίο των δεινών του ισόβιου γάμου, όπως και το «Μαζέγιο αλλά Ιταλικά» με τον πολύ πιο διασκεδαστικό τρόπο του, αλλά αληθινό. Το ξέρω: εκατομμύρια άνθρωποι μισοβαριούνται, μισοδιασκεδάζουν στο καφενείο, στο δρόμο, στο σπίτι, στο αυτοκίνητο ακόμα, ακούγοντας τα ίδια και λέγοντας τα ίδια πολλές, πολλές, ατελείωτα πολλές φορές, αλλά το ξέρω και το ξέρουν ότι αυτό το «κλισέ» δεν ταυτίζεται με τη μοίσα τους: είναι ένα ποσέτασμα που τους την κούβει.

Η παράστασι, φροντισμένη, σε αφήνει να βγής μόνος σου ό πως μπορείς από μια σταγιά μαλαγγολία.

Τα φίλας μπύα που μας ξαναπάνε κάθε τόσο από την άδοξη κατάληξι του είδωλλίου στην άργή του, τα πιάνει κάθε φορά μ' ένα όραίο συναισθηματικό άλμα ή Βούλα Ζουμπουλάκη. Αιγώτεση εύλεγκσία έχει σ' αυτό το παιχνίδι του άλματος από το φθινόπωρο στην άνοιξι της ζωής ο Δημήτρης Μυράτ.

Ο Δημήτρης Μυράτ και η Βούλα Ζουμπουλάκη όχούμενοι σε μια σκηνή του έργου.

(Σκίτσο Έλλης Σολομωνίδη - Μπαλάνου)

Α.Δ. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ